Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

III Міжнародної науково-практичної конференції

Україна, Мукачево 23-24 квітня 2025 р.

Mukachevo State University
Psychology Chair
The Witold Pilecki State University in of Applied Sciences in Oświęcim
University of Applied Sciences in Elblag
Pryaszów University
Lesya Ukrainka Volyn National University

Personality Formation: Personogenetic Context

Collection of theses
III International Scientific and Practical Conference

Mukachevo April 23-24, 2025

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (Протокол № 3 від 23.05.2025 р.)

С11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 квітня 2025р., м. Мукачево / ред. кол. Л. І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2025. 157 с.

Редакційна колегія:
Капітан Л. І. – д. істор. н., професор (голова); Туріс І. Ю. – к. філол. н., доцент; Корнієнко І. О. – д. психол. н., професор; Щербан Т.Д. – д. психол. н., професор; Брецко І. І. – к. психолог. н., доцент; Воронова О. Ю. – к. психолог. н., доцент.

©Мукачівський державний університет, 2025

СЕКЦІЯ 4
БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

УДК 378.01:37.011.3-051(4)(043.2)

РЕНАТА БЕРНАТОВА
PhD, доктор філософії у галузі педагогіки, професор,
Пряшівський університет, м. Пряшів, Словаччина
ГАННА ТОВКАНЕЦЬ
доктор педагогічних наук, професор,
в.о. завідувача кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОРІЄНТИР ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Педагогічна підготовки в європейських країнах (Німеччина, Чехія, Словаччина, Польща та ін.) регулюється загальноєвропейськими й державними документами та стратегічними концепціями розвитку європейського і міжнародного простору [3; 5; 6], зокрема такими як «Педагогічна Конституція», «Керівні принципи класифікації національних освітніх програм та пов'язаних кваліфікацій» [6], «Стратегія освітньої політики Чеської Республіки до року 2030» [7] та іншими.

Відповідно, у кожній сфері діють державні приписи щодо змісту та програми вивчення педагогічних наук майбутніми вчителями [1]. Програми вивчення педагогічних наук починаються з розділу «Виховання та освіта». При вивченні цього розділу здобувачі вищої освіти мають ознайомитися із загальними засадами педагогіки. Друга частина педагогічної підготовки присвячена проблемам розвитку та навчанню. Ця сфера, представлена передусім педагогічної психологією, має сформувати в майбутніх вчителів здатність до методично контрольованого спостереження, оцінки та консультування учнів. У третій частині йдеться про «суспільні передумови виховання», тобто історичні та соціальні чинники, що впливають на виховання та освіту – наприклад, полікультурність, міграції, ґендерні аспекти. Четверта частина присвячена «освітнім інституціям». Нарешті, п'ята сфера – це «викладання і загальна дидактика», що забезпечує підготовку до теоретично обґрунтованого спостереження та аналізу самої сфери діяльності вчителя, тобто школи, формує здатність майбутнього вчителя до самостійної організації та аналізу процесу навчання, підтримки та оцінки успішності [3; 4].

Всі навички та вміння вчителя повинні групуватися навколо його здатності організовувати процеси викладання та навчання – тобто планувати, здійснювати та аналізувати ці процеси. Цей кваліфікаційний профіль включає такі компоненти:

- викладання;
- виховання;

– діагностика, оцінка, консультування;
– подальше підвищення кваліфікації.

Формування такого профілю визначається концептуальними підходами до професіоналізації, яка передбачає такі вимоги до здобувачів освіти педагогічних спеціальностей:

6. Здобувачі вищої освіти повинні отримати знання про структуру, загальний стан та основоположні принципи функціонування сфери своєї майбутньої професійної діяльності.

7. Здобувачі вищої освіти повинні мати уявлення про основні теорії викладання, особливості та завдання розвитку дітей і підлітків, про зміну цих завдань у нових суспільних умовах з урахуванням розвитку засобів масової інформації, зв'язків між сім'єю, школою та позашкільними установами.

8. Майбутні педагоги повинні мислити та діяти дидактично, вміти встановлювати міжпредметні зв'язки – зокрема, між методикою викладання навчальних предметів та самими предметами.

9. Здобувачі вищої освіти повинні передбачати можливі проблеми, конфлікти та труднощі у сфері професійної діяльності та вміти знаходити вирішення цих проблем на практиці.

10. Здобувач вищої освіти повинен бути здатним до аналізу власної особистості та своїх професійних дій, а також відповідати за власний професійний розвиток.

Загальнокультурна складова побудованої подібним чином педагогічної освіти зорієнтована на підготовку вчителя, який не лише викладає, а й аналізує, планує та оцінює свої дії; який володіє методичними інструментами диференційованого спостереження за учнями, здатний вирішувати організаційні та індивідуальні професійні проблеми [2]. Такі компетентності мають набуватися паралельно з вивченням спеціальних педагогічних наук.

Вивчення педагогіки має сприяти формуванню спеціальної компетентності, соціальної компетентності та особистісної компетентності, без яких неможлива кваліфікована та відповідальна робота вчителя.

Література:

1. Авшенюк Н. Переосмислення курикулуму педагогічної освіти у країнах-членах ОЕСР на початку XXI століття. *Вектори розвитку сучасної освіти: духовність, взаємодія, комунікація, компетентність:* монографія. Ужгород: РІК-У, 2024. С. 157-180. URL: https://doi.org/ 10.35387/edu-mono.0109.2024.

2. Бернатова Р., Товканець Г. Концептуальні підходи до удосконалення професійної підготовки вчителя XXI століття. *Вектори розвитку сучасної освіти: духовність, взаємодія, комунікація, компетентність:* монографія. Ужгород: РІК-У, 2024. С. 140-157. URL: https://doi.org/10.35387/edu-mono.0108.2024.

3. Ветешка Я., Товканець Г. Стратегія освітньої політики Чеської Республіки – для конкурентоспроможності особистості у XXI столітті. *Вектори розвитку сучасної освіти: духовність, взаємодія, комунікація, компетентність:* монографія. Ужгород: РІК-У, 2024. С. 10-26. URL: https://doi.org/10.35387/edu-mono.0101.2024.

4. Вовк М. Тенденції розвитку педагогічної освіти в Україні: виклики та перспективи. *Естетика і етика педагогічної дії.* 2020. Вип. 22. С. 150-165.

5. 2050: The Future of Work.

6. OECD, European Union & UNESCO Institute of Statistics. «ISCED 2011 Operational Manual: Guidelines for Classifying National Education Programmes and Related Qualifications». OECD Publishing, 2015. URL: https://splash-db.eu/policydescription/educational-policies-germany-2015/.

7. Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, 2020. URL: https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/